

RAKENNUSLUPA

Tunnus	4-2871-22-A LP-091-2021-04122
Hakija	Kiinteistö Oy Mannerheimintie 14
Rakennuspaikka	Kamppi, 091-004-0064-0014 Mannerheimintie 14
Pinta-ala	2619 m ²
Kaava	Asemakaava 11418
Lainvoimaisuus	2006
Sallittu kerrosala	20400 m ²
Rakennettu kerrosala	18228 m ²
Alueen käyttö	K Liike- ja toimistorakennusten korttelialue
Pääsuunnittelija	Narjus Sarlotta Minna-Maaria arkkitehti Arkkitehtitoimisto Sarc Oy

Rakennustoimenpide Rakennuksen purkaminen ja toimisto- ja liikerakennuksen rakentaminen, kokoontumistilaksi vahvistaminen

HEL 2022-010132

Rakennuslupahakemus käsittää nykyisen rakennuksen purkamisen sekä uudisrakennuksen rakentamisen. 2. kerroksen ravintolalle (250 h) haetaan kokoontumistilaksi vahvistamista.

Kiinteistön omistusjärjestely on seuraava:

Kiinteistö Oy Forumin Toimistot (Y-tunnus 3150604-7) omistaa nykyisen rakennuksen ja suorittaa rakennuksen purkamisen. Kiinteistö Oy Mannerheimintie 14 (Y-tunnus 3150599-2) omistaa tontin 91-4-64-14 ja suorittaa uudisrakennuksen rakentamisen.

Purettava rakennus

Nykyinen rakennus on arkkitehti Kurt Simbergin suunnittelema ja valmistunut vuonna 1963. Rakennukselle ei ole asemakaavassa määritelty suojelumerkintää, mutta asemakaavaan on sisällytetty rakennuksen julkisivuun, kaupunkikuvalliseen ilmeeseen ja pankkisaliin liittyviä suojelumääräyksiä. Hakijan mukaan nykyistä rakennusta ei pystytä peruskorjaamalla saattamaan enää toiminnallisesti järkeväksi toimitilaksi. Rakennuksen talotekniset järjestelmät edellyttävät uusimista ja hyvin matalasta kerroskorkeudesta sekä poikittaisesta palkkirakenteesta johtuen nykyaikaisen talotekniikan mahdollistaminen runkoon on hakijan mukaan mahdotonta. Lisäksi esitetään, että uudisrakennuksessa käytönaikainen energiankulutus ja käyttötehokkuus saadaan huomattavasti peruskorjattua rakennusta paremmaksi.

Pohjaratkaisu

Rakennuksessa on kahdeksan maanpäällistä ja kaksi maanalaista kerrosta. Uudisrakennuksessa on yksi kerros vähemmän kuin

purettavassa rakennuksessa.

Uudisrakennuksen kerroskorkeus on suurempi kuin purettavassa rakennuksessa:

- toimistotilat 2,85 m (nykyinen) -> 3,65 m (uudisrakennus)

- liiketilat 3,65 m (nykyinen) -> 4,75 m (uudisrakennus)

Uudisrakennuksen runkorakenteena on teräsbetoninen pilarilaatasto.

Nykyisen rakennuksen kellarirakenteita hyödynnetään osana uudisrakennusta. Rakennuksen 1. kerrokseen sekä ylempään kellarikerrokseen sijoittuu liiketiloja, joiden sisäänkäynnit ovat Mannerheimintieltä. 1. kerrokseen sijoittuu myös toimistokerrosten pääsisäänkäynti sekä vastaanottoaula. 2. -8. kerrokset ovat toimistokäytössä lukuun ottamatta 2. kerrokseen sijoittuvaa ravintolaa, joka aukeaa Kalevankadulle. Kaksi ylintä kerrosta on katusivuiltaan sisäänvedettyjä ja niissä on koko julkisivun mittainen kattoterassi kahdella sivulla.

Polkupyörä- ja autopaikat

Asemakaavassa ei ole vaatimusta polkupyöräpaikkojen osalta. Kohteen polkupyöräpaikkojen määrä on laskettu pääkaupunkiseudun rakennusvalvontojen yhteisen ohjeen mukaan (toimistot 1 pp / 80 kem², liiketilat 1 pp / 3 työntekijää). Pääosa edellytetyistä pp-paikoista (183 kpl) sijoitetaan rakennusrungon sisälle (159 kpl). Asemakaavan mukaan tontin autopaikkavelvollisuus on enintään 55 ja vähintään 30 autopaikkaa. 30 autopaikkaa on osoitettu tontin ulkopuolelle, eikä järjestelyyn tehdä muutoksia.

Esteettömyys

Rakennuksen kaikkiin käyttötiloihin on hissiyhteys ja esteetön pääsy.

Julkisivut

Maantasokerroksessa on näyteikkunajulkisivu. Toimistokerrosten umpiosat on verhottu kahdella eri sävyisellä, vaalealla luonnonkivellä ja tummalla kuparilla. Sisäänvedettyjen kattokerrosten pääasiallisina julkisivumateriaaleina ovat lasi ja tumma kupari.

Tontin käyttö

Uudisrakennus rakennetaan tontin rajoihin kiinni eikä tontilla ole varsinaista piha-aluetta.

Hulevedet

Rakennuspaikalle ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa säiliöihin ja putkistoihin perustuvaa huleveden viivytysjärjestelmää. Hulevedet johdetaan nykyisen tilanteen mukaan suoraan kaupungin sekavesiviemäriin.

Eriyisselvitykset:

-~~e~~nergiaselvitys, energiatehokkuusluokka A

-~~e~~steettömyysselvitys

-~~p~~eruskorjauksen ja uudisrakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljen vertailu

-~~p~~urkukartoitus

-~~r~~akennusfysikaalisen toimivuuden riskiarvio (R2)

-~~r~~akennushistoriaselvitys

-~~r~~akenteellisen turvallisuuden riskiarvio (R2)

Muut päätökseen liittyvät asiakirjat:

- valtakirja
- hankeselvitys
- selvitys poikkeamista liitteineen
- naapurin kuuleminen
- naapurin suostumus
- palotekninen suunnitelma
- rakennusoikeuslaskelma
- rasitesopimukset
- selvitys velvoiteautopaikkojen sijoittumisesta
- sopimus väestönsuojapaikkojen sijoittamisesta
- asemakaavoituksen lausunto
- kaupunkikuvatyöryhmän lausunto
- kaupunginmuseon lausunto
- pelastuslaitoksen lausunto

Lausunnot

Asemakaavoitus puoltaa lausunnossaan (1.7.2022) nykyisen rakennuksen purkamista ja uudisrakennuksen lupahakemuksen hyväksymistä.

Kaupunginmuseo toteaa valitettavana nykyisen rakennuksen purkamisen. Museo esittää, että aikaisemmin laadittua rakennushistoriaselvitystä tulee täydentää lisädokumentoinnilla ja inventoinnilla ennen purkua. Rakennuslupa on liitetty tätä koskeva lupamääräys.

Kaupunkikuvatyöryhmä on lausunnossaan (25.10.2021) puoltanut suunnitelmaa sillä edellytyksellä, että jatkosuunnittelussa tulisi tutkia mahdollisuutta jäsenöidä rakennusta jollain tavoin myös pääjulkisivun suunnassa, mikä voisi edesauttaa rakennuksen sopeutumista pienipiirteisempään ympäristöönsä. Lisäksi työryhmä on edellyttänyt kivimateriaalin valinnan varmistamista mallin avulla. Suunnitelmaa on kehitetty lausunnossa edellytetyllä tavalla ja rakennuslupa on liitetty julkisivumalleja koskeva lupaehto.

Kuuleminen

Rakennusvalvontapalvelu on ilmoittanut naapureille lupahakemuksen vireille tulosta ja kuullut vähäisten poikkeamisten johdosta. Naapurit eivät ole esittäneet huomautuksia hakemuksesta tai poikkeamisista.

Koy Luna (Mannerheimintie 12 / Kalevankatu 2) on muistuttanut, että yhtiön tavaraliikenne ja jätekuljetukset kulkevat Kalevankatu 2 sijaitsevasta porttikäytävästä, jonka vuoksi asia tulee huomioida liikennejärjestelyjä tehtäessä

Poikkeamiset perusteluineen

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Tontin Mannerheimintien katutasoon n. +8.0 (+8.3 N2000) ja Kalevankadun katutasoon n. +11.6 (+11.9 N2000) tulee sijoittaa kadulle avautuvia myymälä-, kahvila-, ravintola ja muita liike- tai asiakaspalvelutiloja. Rakennuksen ylimpään kerrokseen tasoon +31.7 (+32.0 N2000) saa sijoittaa asuntoja."

Poikkeaminen:

Ravintolatila on suunniteltu rakennuksen 2. kerrokseen Kalevankadun katutasoon +13.0.

Hakijan perustelu:

Myymläkäyttöön suunnitellun 1. kerroksen riittävä kerroskorkeus ja soveltuvuus korkeatasoiseen liiketilakäyttöön. Poikkeamisella ei ole vaikutusta naapurin etuun.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Tontilla saa kerrosalaan luettavaa myymälätilaa sijoittaa maan alle tasoon n. +4.2 (+4.5 N2000)."

Poikkeaminen:

Myymlätilaa sijoitetaan maan alle tasoon +3.3.

Hakijan perustelu:

Myymläkäyttöön suunnitellun kellarikerroksen riittävä kerroskorkeus ja soveltuvuus korkeatasoiseen liiketilakäyttöön. Poikkeamisella ei ole vaikutusta naapurin etuun.

Poikkeaminen:

Asemakaavaan merkitty rakennusala ylitetään suunnitelmassa Kalevankadun puolella koko tontin leveydeltä, rakennuksen sisäpihalla sekä keskellä tonttia (katettu valopiha).

Hakijan perustelu:

Uudisrakennus on suunniteltu rakennettaviksi kiinni katulinjaan lukuun ottamatta ulokkeen alle jäävä yleiselle jalankululle varattua aluetta Kalevankadulla. Helsingin kantakaupungille on luonteenomaista selkeä katutila, jossa rakennukset rajaavat katua. 1960-luvulla purettu aiempi rakennus oli vastaavasti katulinjassa kiinni ja suunnitelmassa palataan aiemmin vallinneeseen tilanteeseen. Uudisrakennuksessa on yksi kerros purettavaa rakennusta vähemmän ja asemakaavaan merkitty maanpäällinen rakennusoikeus (17.000 kem²) alitetaan suunnitelmassa merkittävästi. Suunnitelmassa uudisrakennuksessa maanpäällinen kerrosala on 16.116 kem². Sisäpihalla rakennusalueen ylitys on vähäinen, eikä sillä ole vaikutusta naapurin etuun. Ylitys varmistaa toimistokerrosten toiminnallisuuden ja joustavan kalustettavuuden erilaisille työympäristöille. Kalevankadun varrella tapahtuva rakennusalan ylitys vaikuttaa naapurin etuun ja poikkeamiselle on haettu naapurin suostumus.

Poikkeaminen:

Suunnitelmassa poiketaan asemakaavaan merkityistä ylimmän vesikaton ylimpien kohtien korkeusasemista sekä ylimmän julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohtien ylimmistä korkeusasemista liitepiirustusten esittämällä alueilla.

Hakijan perustelu:

Uudisrakennuksen kerroskorkeudet on suunniteltu nykyaikaiseen muuntojoustavaan liike- ja toimitilakäyttöön. Rakennuksen kokonaisvolyymi kaupunkikuvassa vastaa purettavan rakennuksen kokoa ja on kaavan hengen mukainen. Suoraan katualueessa kiinni olevan julkisivun osalta näkyvä räystäskorko on selvästi kaavaan merkittyä alempi (1,0 m). Alemman sisäänvedetyn julkisivun räystäskorkeuden ylitys on 0,26 m, mutta sisäänvedetyn terassin pinta on kaavaan merkityn vesikaton ylimmän korkeuden alapuolella (0,71 m). Ylemmän sisäänvedetyn julkisivun räystäskorkeuden ylitys

on 1,1 m ja vesikattotason kohdalla 0,50 m. Kaavaan merkityn ylimmän vesikattotason korkeusaseman (tekniset tilat) ylitys on 1,5 - 3,2 m. Ylitys tapahtuu suunnitellun valokaton alueella sekä teknisen katoksen alueella. Molemmat rakennusosat sijoittuvat kauas räystäslinjoista tontin keskiosaan eikä niillä ole kaupunkikuvallista merkitystä.

Poikkeaminen:

Suunnitelmassa poiketaan asemakaavaan merkitystä teknisten tilojen rakennusalaista.

Hakijan perustelu:

Vesikatolle suunnitellut talotekniset tilat on sijoitettu selvästi asemakaavassa sallittua kauemmas Mannerheimintien puoleisesta sivusta.

Poikkeaminen:

Katetun sisäpihan valokate on suunniteltu asemakaavassa merkitylle alueelle, mutta kaavasta poiketen se on sijoitettu rakennuksen ylimpään kerrokseen. Hakijan perustelu:

Uudisrakennuksen osalta tavoitellaan mahdollisimman hyvää energiatehokkuutta sekä julkisivujen huollettavuutta ja pitkää elinkaarta. Lasikaton sijoittaminen muun vesikaton tasolle tukee tätä tavoitetta.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Rakennuksen lisärakentamis- ja muutostyöt tulee suunnitella siten, että rakennuksen kaupunkikuvalliset ja arkkitehtoniset ominaispiirteet säilyvät."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Olemassa oleva rakennus puretaan. Uudisrakennuksen suunnitelmissa on huomioitu sen sovittaminen kaupunkikuvaan sekä ympäröivien rakennusten arkkitehtuuriin. Suunnitelmalle on saatu kaupunkikuvatyöryhmän puoltava lausunto.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Rakennuksen kadunpuoleisten julkisivujen sijaintia, arkadikäytävää eikä kadunpuoleisen vesikaton perusmuotoa saa muuttaa.

Julkisivujen kaupunkikuvallinen ilme on säilytettävä horisontaalisena."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Olemassa oleva rakennus puretaan. Uudisrakennuksen suunnitelmissa on huomioitu sen sovittaminen kaupunkikuvaan sekä ympäröivien rakennusten arkkitehtuuriin. Alimpien kerrosten julkisivu erottuu yleemmistä kerroksista.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Pankkisalin alueelle sijoittuvat uudet yleisen jalankulun yhteydet tasoilla +8.0 (+8.3 N2000) ja +11.6 (+11.9 N2000), koneportaot sekä ensimmäiseen kellarikerrokseen luonnonvaloa johtava aukko sekä uusi valokatto on suunniteltava siten, että salitilan alkuperäinen tyyli ja luonne otetaan huomioon."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Nykyinen rakennus puretaan ja sen myötä myös pankkisali. Pankkisalin alkuperäinen tyyli ja luonne on kadonnut vuosikymmenten saatossa tehdyissä muutostöissä.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Pankkisalın kadunpuolella olevat tilat ensimmäisessä kerroksessa on suunniteltava läpinäkyviksi lasiseinin niin, että salitila hahmottuu kadulta käsin alkuperäiseen suunnitelman tapaan."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Nykyinen rakennus puretaan ja sen myötä myös pankkisalın.

Pankkisalın alkuperäinen tyyli ja luonne on kadonnut vuosikymmenten saatossa tehdyissä muutostöissä.

Kaavamääräys, josta poiketaan:

"Ilmastointikonehuoneisiin liittyvät hajottajat, hormien yläosat ja kalusteet on sijoitettava tontin sisäosaan vesikaton harjakorkeuden +37.8 (+38.1 N2000) alapuolella ja suunniteltava ja suojattava niin, että ne sopivat rakennuksen arkkitehtuuriin eivätkä näy kaupunkikuvassa ja pitkissä katunäkymissä."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Poiketaan kaavamääräykseen kirjatusta harjakorkeudesta +37.8 (+38.1 N2000). Kaavakarttaan merkittyjen teknisten alueiden ylin räystäskorkeus on +38.7 (+39.0 N2000). Talotekniset asennukset sijoitetaan säleseiniin aitauksiin korkeuden +40.20 ja +40.70 (N2000) alapuolelle. Katokset on integroitu rakennuksen arkkitehtuuriin eivätkä ne näy kaupunkikuvassa tai pitkissä katunäkymissä.

Poikkeukset suhteessa Ympäristöministeriön asetukseen rakennusten paloturvallisuudesta

Asetus, josta poiketaan:

30 § Palomuuuri: "Mikäli rakennetaan niin lähelle toista rakennusta, että palon leviäminen on ilmeistä, taikka kiinni toiseen rakennukseen, on käytettävä palomuuria."

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Naapurikiinteistöt ovat laatineet rasitesopimuksen, jossa palomuuuri lievennetään osastoivaksi rakenteeksi. Rakennusten välille toteutetaan EI120 (kellari) / EI60 (yleensä) luokan palo-osastointi suunnitelmien ja rasitesopimusten mukaisesti. Lisäksi uudisrakennus varustetaan automaattisella sammutuslaitteistolla. Tonttien välisiin rajaseiniin tehdään aukkoja voimassa olevan asemakaavan mukaisesti: "Tonttien välisiin sekä tontin ja katualueen välisiin rajaseiniin saadaan tehdä aukkoja. Rakennus ja rakenteet on suunniteltava ja rakennettava siten, että rajaseiniä vastaava pelastusturvallisuustaso on saavutettavissa vaihtoehtoisin keinoin."

Asetus, josta poiketaan:

15 § Palo-osaston koko ja palo-osastojen jako osiin: P1 luokan yli 2-kerroksisen rakennuksen työpaikkatilojen palo-osaston maksimikoko on 9 600 m²

Poikkeaminen ja sen perustelu:

Työpaikkatilojen palo-osaston koko 1.-8. kerroksessa 13 009 m².

Asetuksesta poikkeamisen perusteluna kohteessa käytetty toiminnallinen palomitoitus.

Asetus, josta poiketaan:

12 § Luokitukseen perustuva mitoitus: Kantavien ja jäykistävien

rakenteiden luokkavaatimukset P1- ja P2-luokan rakennuksissa: Yli 2-kerroksinen rakennus, jonka korkeus on enintään 28 m
Palokuorma alle 600 MJ/m²: rakenteiden luokkavaatimus R 60
Poikkeaminen ja sen perustelu:
Asetuksesta poikkeamisen perusteluna atriumin yläpohjan kantavien rakenteiden mitoitus oletettuun palonkehitykseen perustuvan toiminnallisen palomitoituksen avulla.

Rakennusoikeuden käyttö

	Käyttötarkoitus	Käytetty	Uusi	Purku	Yhteensä
	kerrosalan ylitys /MRL 115§ pääkäyttötarkoitukseen osoitettua kerrosalaa	18228	18300	18228	18300
Autopaikat	Rakennetut Kiinteistön ulkopuoliset Yhteensä	30 30 30			
Väestönsuojat	Luokka	Suojatila m ²	Suojat lkm	Kiinteistön ulkopuolella	
	S1	135		Ei	
	S1	80		Ei	
	S6	107		Kyllä	

Hankkeen laajuus

Paloluokka P0

Rakenteiden paloluokkavaatimukset

927/2020 Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta
848/2017 Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta

Lausunnot

Lausunnon antaja
Lausunto pvm
Lausunnon tulos

Pelastuslaitos
18.11.2022
lausunto

Lausunnon antaja
Lausunto pvm
Lausunnon tulos

Sijaintilausunto
23.02.2022
lausunto

Lausunnon antaja
Lausunto pvm
Lausunnon tulos

Helsingin kaupunginmuseo
08.08.2022
lausunto

Lausunnon antaja	Kaupunkisuunnitteluviraston kannanotto
Lausunto pvm	23.06.2022
Lausunnon tulos	ehdollinen
Lausunnon antaja	Kaupunkisuunnitteluviraston kannanotto
Lausunto pvm	01.07.2022
Lausunnon tulos	puollettu
Lausunnon antaja	Purkamisluvat- ja ilmoitukset / KMO
Lausunto pvm	26.04.2022
Lausunnon tulos	ei huomautettavaa

Päätös

Maankäyttö- ja rakennuslain 117 k §:n mukaisesti vahvistetaan kokoontumistilassa samanaikaisesti sallittujen henkilöiden enimmäismääräksi 250 henkilöä.

Rakennustyö edellyttää seuraavien vastuullisten työnjohtajien hyväksymisen ennen kuin ko. työt aloitetaan:

- Vastaava työnjohtaja
- Kvv-työnjohtaja
- Iv-työnjohtaja

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydettävä seuraavien katselmusten toimittamista:

- mallitarkastus
- Kaupunkimittaukselta:
- maastoonmerkintä
  - sijaintikatselmus

- Rakennusvalvonnalta:
- aloituskokous
  - pohjakatselmus
  - rakennekatselmus
  - kvv-katselmus
  - iv-katselmus

Rakennustyötä ei saa aloittaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon.

Ennen nykyisen rakennuksen purkamista on rakennushistoriaselvitystä täydennettävä kaupunginmuseon lausunnon mukaisesti.

Ennen purkamiseen ryhtymistä on oltava yhteydessä rakennusvalvonnan tarkastusinsinööriin ja selvitettävä onko tarvetta erilliselle aloituskokoukselle purkamiseen liittyen.

Mikäli erityissuunnitelmien laatimisen yhteydessä osa rakenne- tai taloteknisistä ratkaisuista sijoitetaan katualueen puolelle, niille tulee tarvittaessa hakea sijoitussopimus Helsingin kaupungin alueidenkäyttöyksiköstä.

Pääsuunnittelijan ja vastaavan työnjohtajan tulee osaltaan valvoa työn suorittaminen hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti. Mahdolliselle suunnitelmista poikkeamiselle on haettava hyväksyntä rakennusvalvontapalvelulta hyvissä ajoin ennen muutosten toteuttamista.

Aloituskokouksessa on esitettävä työmaasuunnitelma, jossa on muun muassa esitettävä, miten rakennustöiden aikaiset haitat ympäristöön minimoidaan. Työmaa tulee toteuttaa siten, että yleinen jalankulku ja pyöräily on turvallista ja sujuvaa työmaan viereisillä alueilla.

Lupaehtokatselmusta koskevalla lupamääräyksellä "mallitarkastus" tarkoitetaan katujulkisivun mallitarkastusta, johon kutsutaan rakennusvalvonnan lupakäsittelijä ja jossa hyväksytään esitettyjen mallivaihtoehtojen pohjalta julkisivun toteutustapa.

Erityissuunnitelmaa koskevalla lupamääräyksellä "detaljisuunnitelmat" tarkoitetaan katujulkisivun julkisivuverhous- ja ikkunadetaljeja.

Ennen kuin rakennus otetaan osittainkaan käyttöön on tarvittavien rasitteiden ja yhteisjärjestelyjen on oltava rekisteröityinä.

Matkapuhelimien kuuluvuus sisätiloissa on varmistettava ennen rakennuksen käyttöönottoa.

Ennen käyttöönottoa Lupapisteeseen on tallennettava hankkeen toteumamalli ifc-tiedostona.

Rakennuksesta on laadittava käyttö- ja huolto-ohje.

Sovelletut oikeusohjeet Maankäyttö- ja rakennuslaki 117 §, 117 a- 117 l §, 118 §, 125 §, 133 §, 135 § ja 175 §.

Käsittelijä Petri Neuvonen
arkkitehti

Päätöksen antaminen Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen , jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Muutoksenhakuosoitus